

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 95.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 268.

Deschiderea parlamentului. Mesagiul regal.

În vederea deschiderii sesiunii ordinare a Corpurilor Legiuitoare, ieri, la orele 10 dim. s'a oficiat la Mitropolie obișnuitul Te-Deum.

Au sîstat dnii: miniștri Văitoianu, Lupescu, Popovici, Rășcanu, Popescu, Mihai, Miculescu, Angheliescu, Nistor, Inculeț, Goldiș, Vaida-Voevod și St. Pop; dnii Iuliu Maniu, V Râmnicăneanu, prim-președinte al Curtei de casație, Oscar Niculescu, Ionescu Dolj, Racoviceanu, Ed. Ghica, directorul siguranței; generalii: Coandă, primul delegat al României la Conferința păcii, Pressan, Cristescu, Leonte, Cihoski, Petala, Nicolescu, Boboc, Stratiiescu, Lișcu, Boeriu, Alexiu, Mărdărescu, Pătrașcu, Rujinsky, Referendaru; mitropolitul Vladimir de Repta, al Bucovinei episcopii Miron Cristea, Ioan al Aradului, Dionisie al Ismailului, precum și numeroși deputați și senatori din vechiul Regat și provinciile alipite.

Serviciul divin a fost oficiat de mitropolitul Pimen al Moldovei, înconjurat de înaltul cler.

La sfârșit, mitropolitul a cetit o rugăciune înălțătoare, după care corul a cântat imnul regal.

Onorurile militare au fost date de o companie din reg. 30 Mușcel, cu drapelul, comandată de d. maior Iotta și căpitan Al. Coni.

După ieșirea din biserică, compania a defilat în fața asistenței.

La orele 11 jum. dnii miniștri, Consiliul Dirigent din Ardeal, senatorii, deputații și reprezentanții autorităților s'au întrunit în sala Ateneului.

Pornirea cortegiului regal s'a anunțat prin 101 tunuri.

Regele, înconjurat de miniștri, a cetit următorul mesagiu de deschidere al adunărilor legiuitoare:

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

În aceste clipe înălțătoare pentru neamul românesc, sunt mândru aflându-mă în mijlocul domniilor-voastre, în mijlocul reprezentanților din vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Ardeal, Maramurăș, Crișana și Banat unite pentru vecie în Statul român și din tot sufletul vă urez tuturor: „Bine ați venit”.

Gândul nostru cel dintâi trebuie să fie la acei, cari, prin jertfele lor au luptat pentru întregirea neamului. Amintirea lor va rămâne veșnic scumpă tuturor Românilor. Sfântă, mai presus de toate, vom

păstra pe acelor, cari și-au jertfit viața sau puterile de muncă. De aceștia și de urmașii lor Statul va avea o deosebită grijă.

Credința noastră nestrămutată în virtuțile poporului și ostașului român și-a găsit răsplata prin împlinirea idealului național.

Această credință nu m'a părăsit niciodată, nici în momentele de restrîns, nici pe vremea încercărilor sufletești celor mai grele. Mai caldă ca oricând este dragostea mea pentru oștire, pe care, recunoscător și mândru, o împărtășesc cu țara întreagă.

Acum ne revine nouă înaltă datorie, de a pune așezământul viitor al patriei pe temelii solide, astfel ca poporul român să rămână neclintit sentinela civilizației latine la răsăritul Europei.

Astăzi, mai mult ca oricând, se cere unirea sacră a tuturor Românilor iubitori de țară pentru deslegarea problemelor interne și externe, cari ne stau în față. De aceea, fac apel călduros la toți, să pună toată inima și toată râvna pentru dezvoltarea și întărirea așezământului României-Mari, dovedind astfel, că jertfele de pe câmpul de luptă n'au fost în zadar.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Cu adâncă mulțumire, sufletească constat, că alegerile s'au făcut, în toate finiturile României-Mari, în lăneștea și ordinea cea mai deplină, cutoatecă aceste alegeri s'au făcut în mijlocul preocupărilor celor mai grave în lăuntru și în afară. Poporul român, care a dat strălucită dovadă de bărbăție, cu care este gata să apere țara ca ostaș, a dovedit și înțelepciunea străbună, cu care este hotărât să păzească ordinea și legalitatea în lăuntru, ca cetățean.

Sunt convins că această pildă, dată de popor, va fi urmată de toți bărbații politici, fără deosebire de partide și păreri, în împrejurările mari și grele, prin cari trecem și că, unindu-se la oaltă, vor avea grijă numai de interesele patriei.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Am intrat în războiul mondial, cel mai mare și cel mai aprig, care s'a pomenit în istoria lumii, pentru că așa cerea onoarea noastră, datoria noastră și dreptatea cauzei noastre, alături de glorioșii Aliați, România este astăzi printre învingătorii lumii.

Ne-am înfățișat înaintea Conferinței de Pace cu convingerea datoriei îndeplinite și a dreptății revendicărilor noastre, a căror împlinire fusese recunoscută ca legitimă de Aliații noștri.

Complexitatea problemelor, diversitatea intereselor, împrejurările grele ale lucrărilor și dorința de a pune cât mai repede capăt stării anormale din toată lumea, au făcut ca, conferința să nu poată încă împăca toate interesele vitale ale tuturor Aliaților, mici și mari.

Ne aflăm noi înșine astăzi în fața unor probleme, cari cer toată grija noastră, dar cari, cu bunăvoință, sunt convins că vor găsi deslegarea dorită.

Hotărîrea noastră nestrămutată este de a sta nedespărțiți de Aliații noștri cu cari împreună am săngerat pentru triumful dreptății în lume, și, în acest scop, vom face totul spre a-i convinge că interesele noastre vitale sunt în acord cu marile interese ale propășirii pașnice în Orientul Europei.

Guvernul meu n'a prejudecat deslegarea acestor chestiuni. Ele se prezintă întregi delibărării Domniilor-voastre.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Prin măsurile înțelepte ce veți chibzui, veți asigura, odată cu pozițiunea României-Mari în raporturile ei internaționale și interesele noastre din lăuntru.

Sunteți chemați să desăvârșiți organizația constituțională, care trebuie să se întindă pe tot cuprinsul României întregite, ținând seamă de însemnate cerințe, menite să asigure viitorul poporului român și marele său rol în aceste părți ale Europei.

Pronia Cerească să binecuvinteze lucrările Domniilor voastre!

Trăiască România pururea Mare!

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă. **Ferdinand.**

(Urmează semnăturile dlor miniștri.)

Marele congres preoțesc din București.

(Urmare.)

Păr. Mătaești cere să se ia în considerare notele de studiu, și să nu mai fie deosebiri între parohi, și supranumerari. Să se facă înaintării, pe loc.

Păr. Goteu vorbește despre remunerarea celor ce se vor distinge prin emulație.

Păr. Toma Chiricuță cere într-o vorbire plină de entuziasm să se șteargă deosebirea de

clase între parohii. Trebuie să fim apostoli, ca apostoli vom merge cu zel apostolic acolo unde ne trimite misiunea, având a privi parohiile, ca ogor de muncă, nu ca izvor de venit; orice parohie e bună întrucât e vorba de lucrarea evangheliei. Preotul să fie adeptul chestiunilor morale, idealiste, nu al celor materialiste. Preotul să fie remunerat prin salariu, venitul epitrahilului să se desființeze.

Păr. Ureche (bucovinean) esune modul de alegere, în Bucovina, a preotului, iar pâr. Nazarie pe cel din Basarabia.

Deoarece această temă are încă multe laturi neclarificate, se prezintă unei comisii, compusă din referenți și din membrii cari au propus deziderate.

Tot astfel se alege câte-o comisie pentru a veni în ședința de după amiază cu rezumate scurte ale diferitelor chestiuni, și cu concluziuni și deziderate formulate definitiv, cari se vor supune aprobării congresului.

Sedința de după amiază.

Dezideratul privitor la *recăsătorirea preoților* este primit în principiu de congres, care și-i însușește după ce pâr. C. Nazarie aduce la cunoștință că acest deziderat se are în vedere, dar căzând el în competența unui *sinod ecumenic*, realizarea lui este o chestie grea, care nu depinde de congres. În m. d. tacit însă, se va căuta ca la o viitoare canonizare a acestei importante chestiuni să ne aflăm în fața unui fapt împlinit.

Se primește un deziderat pentru *unificarea cântărilor bisericești* în toată țara.

Păr. Dr. Nicolae Bălan, care a stăruit mai mult în chestia autonomiei, citește următorul deziderat;

1) Intreaga preoție română dă expresie viei sale dorințe ca, drept consecință a înfăptuirii unității politice naționale a neamului nostru și în conformitate cu canonul 30 Apostolicesc: singuraticile biserici ortodoxe române din cuprinsul României întregite, să fie împreunate într-o singură bis. ort. rom. autocefală, având ca organ central al unității sale spirituale pe Sf. Sinod, compus din toți ierarhii ei.

II) Cerem ca statul român, păstrându-și tradiționalul caracter ortodox și acordând bisericii tot sprijinul moral și material, să recunoască și să garanteze în Constituția sa deplină autonomie pe seama bisericii ortodoxe, care, ca instituție de cultură religioasă-morală și călăuzită de duhul celui mai luminat patriotism, va crește cetățeni devotați intereselor superioare ale statului.

III) Cere instituirea unui congres superior bisericesc ca for suprem legislativ și jurisdicțional, care va exercita în acord cu Sf. Sinod episcopesc, drepturile autonomiei al Bis. Congresul superior Bisericesc se va alcătui din reprezentanții clerului și poporului din întreaga biserică.

Congresul primește unanim dezideratul acesta care este *baza viitoarei alcătuirii a bisericii din România întregită*.

Păr. dr. Bălan arată că lipsește organul, care se ducă la îndeplinire acest deziderat, precum și pe toate celelalte; fără un astfel de organ dezideratele vor rămânea deziderate. Propune *federalizarea tuturor asociațiilor preoțești și bisericești din toate provinciile*, și organul central al acestei asociații să aibă însărcinarea a realiza hotărârile congresului. Aceasta organizație, fără nici o intenție clericalistă se va indentifica cu necesitățile sufletești ale poporului.

(Va urma.)

„Plânsul din punct de vedere psihologic și pedagogic.”

(Urmare și fine.)

Iată ce zice despre umor pedagogul german Dr. Adolf Matthias.*) „Umorul și dispoziția veselă sunt puteri pe cari mulți din oamenii școlii nu le apreciază de ajuns. În adevăr nu te scuzi cu nimic — cum cred, durere, mulți — dacă cultivi cum se cuvine aceste dispoziții, cu a căror ajutor toate înaintează mai repede. Umorul cuvințios și liniștit, nu cel zgomotos și destrăbălat te face atât puternic; fiindcă elevii țin din suflet la dascălii veseli, umoriști, fiindcă umorul nu-i un dar al spiritului, ci al inimii; și ei înțeleg cuvintele vesele mai lute, deoarece ei înșiși se află

*) Vezi traducerea dlui profesor G. Bogdan Duică (pag. 42.)

încă în împărăția veselă a tineretelor. Dacă o dispoziție ca aceasta formează tonul fundamental, fiecare ton serios și sever fiecare cuvânt dojenitor face efect mai adânc decât în alt caz. Afară de aceea profesorii veseli au de obicei mai puțină nevoie de dojană ordinară și de pedepse.” Aceste spuse ale ped. german s'au dovedit de adevărate și în activitatea mea învățătorescă din Târnova, unde în privința aceasta ajunsese la un grad destul de înaintat, munca mergea foarte bine, iar în ce privește disciplina, nici când n'aș dori să pot susține în vreo școală disciplină mai bună. Pedepsele corporale le puteam incunjuira aproape cu desăvârșire, în cazuri excepționale, cari însă erau foarte rari, când trebuia să aplic o dojană sau pedeapsă, declar cu toată sinceritatea, că la școlarii din clasele IV—VI am constatat indignare față de conșcolarii lor, cari au provocat în școală acele momente neplăcute și supărăcioase.

Al doilea mijloc puternic pentru alungarea indispoziției din școală este învățământul. Învățământul să fie viu și interesant, nu plictisitor. Un astfel de învățământ însuși e bucurie și aceasta o putem observa foarte bine pe fețele școlariilor.

Povestirile, ghicitorile, glumele chiar sunt mijloace foarte bune pentru alungarea întristării și a supărării.

În viitor ne va fi mai ușor a susține în școlile noastre veselia — presupunând că li-se va da învățătorilor noștri posibilitatea, de a se interesa cu mai multă abnegațiune de școală și învățământ.

Dispăru din școlile noastre negura care întuneca mintea școlariilor și a posomorit sufletele învățătorilor și a școlariilor deopotrivă.

Sabia lui Damocle, care atârna deasupra capului învățătorului, ba nu numai acestuia, ci deasupra culturii noastre, amenințând cu perzare, căzu în prăpastie.

De azi încolo statul român și biserica română, cele mai scumpe și sfinte instituțiuni ale oricărui român, vor lucra umăr la umăr ajutând școala română întru înfăptuirea operei sale culturale.

Prin înfăptuirea României-Mari dispăru și deosebirea cea colosală ce era între școli, de stat și confesionale. Azi aceasta deosebire e numai în cuvintele cu cari le exprimăm, pentru că faptice școala confesională aduce fil credincioși bisericii și cetățeni de cinste patriei noastre, iar școala de stat încă tot aceasta o face, deoarece statul și biserica sunt ale noastre, a tuturor și noi alor.

Scopul deci este unul, mijloacele și împrejurările între cari vor muncii școlile noastre — grație spiritului de bunăînțelegere ce domnește între C. D. și biserica română și care s'a putut observa până acum — încă s'au unificat, deci un scop având, spre care tindem cu aceleași mijloace, între împrejurări egale, e logic că și rezultatul să fie cel dorit de toți românii și exprimat de dl ministru Vas. Goldiș în expozeul său din Arad în trei cuvinte!

„Stat național creștin”.

Poate mi-ar zice cineva că m'am abătut dela subiect. Eu susțin că nu, tractarea subiectului propriu zis terminând-o, între mijloacele cari contribue la introducerea bunei dispoziții în tot ce există românesc și deci și în școala fără îndoială este faptul istoric ce se petrece năntea ochilor noștri, de care ocupându-mă și-a avut locul cuvenit în cadrele subiectului meu și îndemnat mai tare de acest mijloc zic!

De azi înainte vom lucra veseli și îndestulți în școala noastră, fie de stat sau conf. pentru binele și consolidarea în cultura rel.-morală și intelectuală, iar avându-le acestea și pentru înaintarea în cultura materială a poporului nostru, care este și capabil și vrednic de aceasta.

Todor Mariș, învățător.

Doleanțele învățătorilor,

Primim următoarea scrisoare, căreia li facem loc cu plăcere: ✓

Domnule Redactor!

Din articolele publicate în unele ziare (d. e. „Patria” nrul 214 l. c.) reiese, că cererile învățătorilor formulate la congres și opuse limpede la alte adunări nu sunt legitime și că modul lor de

a-și căuta drepturile nu e permis pentru că discreditează statul român.

Domnule Redactor, ori care funcționar de azi are o serie întreagă de plângeri ca și învățătorimea, dar una este dorința învățătorilor, capitală, care satisfăcută ar arunca în umbră pe toate celelalte. Și această dorință aparte, specifică, nu și-a creat-o învățătorimea dela sine a creat-o însuși statul.

Învățătorul ca funcționar public are aceleași îndatoriri (ore de lucru, regulamente disciplinare) ca și alt funcționar, dar când e vorba de retribuție pentru învățători se face morativ, semnă, sau cum se mai botează deosebit, și cu reducere față de alți funcționari cu aceeași pregătire. Pentru că 4 clase secundare și 4 clase de școală normală sunt egale cu 8 clase de liceu.

Cerem deci împărțirea învățătorilor în clasele de salarizare a funcționarilor cu aceeași pregătire. Nu cerem spor 50%, cu 60%, cerem numai atât și nimic mai mult; ce dai lui x, dă și lui J.

Cerem ștergerea acestei neîndreptăți, care sapă în noi cu cât perpetuiază.

Cererea aceasta e absolut independentă de stările și împrejurările de azi.

Ce privește modul de a-și câștiga învățătorimea drepturile, e cel constituțional. Conducerea „Asociației” e îndreptățită să trateze în numele învățătorilor. Când are lipsă, conducerea convoacă consiliul general ori chiar congresul, cum e plănuț pe jumătatea a doua a lui Noemvrie a. c.

Toată această procedură a învățătorimii se bazează pe statutele „Asociației”, aprobate de Consiliul Dirigent.

Mulțumindu-Vă pentru ospitalitate, Vă rugăm să primiți, Dle Redactor, asigurarea considerației noastre.

Blaj, la 15 Noemvrie 1919.

Leontina Dr. Rațiu, învățătoare. Maximilian Boeriu, învățător. Toma Cocșiu, inv. director. Leon Maior, învățător. Ioan Deva, învățător.

INFORMAȚIUNI.

† **Alexandru Vlahuță**. Marele scriitor Alexandru Vlahuță nu mai este între cei vii. S'a stins în mod neașteptat vieța unui om, care și-a pus în serviciul neamului românesc distinsele daruri, cu cari a fost înzestrat dela natură. Lacrimi de regret vor vărsa toți aceia, care l-au cetit pe acest profet al adevărului și au pătruns sufletul lui bogat de artist. Nimeni ca el nu s'a închinat adevărului și dreptății și nu și-a contopit ființa cu gândiri nobile, cu idealurile de îndreptare socială și fericire omenească.

Dormi în pace suflet mare!

Date biografice.

S'a născut la 1858 în ziua de 5 Septembrie, în comuna Pleșești, din ținutul Tutovei dintr'o familie de răzeși moldoveni. În Bârlad a învățat școala primară și liceul de unde trecu pentru studii de drept, la Universitatea din București. Anii de student și i-a petrecut mai mult în Târgoviste, unde, fără alte mijloace, dădea lecții la gimnaziu și la școala militară. A fost pentru scurtă vreme revizor școlar. În București a făcut ziaristică redactând cu Delavrancea, „România Liberă”.

În 1884 apărură primul său volum de poezii. Urmară „In Vâltoare” nuvele, „Din goana vieții”, „Icoane Șterse”, romanul Dan. Din durerile lumii. Clipe de liniște. Fire rupte, La gura sobei, Un an de luptă, Curentul Eminescu. România pitorească. Din trecutul nosturu, Nicolae Grigorescu. Dreptate. Volumul de „Poezii” complete apărură în editura Socec și anul acesta Academia Română la încununat cu marele premiu „Năsturel”.

A colaberat la Convorbiri literare, Literatură și Știință, Revista Nouă a lui Hajdeu. A întemeiat revistele „Viața”, „Sămănătorul” cu G. Goșbuț, iar acum în urmă „Lamura”; a dirijat publicația periodică „Scriitorii Români” și a fost director al ziarului *Dacia*.

Scrierile sale sunt traduse în limbile franceză, germană, daneză, boemă.

Inmormântarea postului Vlahuța s'a făcut la București, în prezența oficialității și a unui imens număr de cetățeni din toate unghiurile țării.

D-l N. Iorga a vorbit la locuința defunctului. Cortegiul funerar a trecut prin străzile buiev. Colțea, str. Primăverei, Corăbiei, Calea Victoriei, str. Sărindar, str. Brezoianu, cu un scurt popas la ziarul „Dacia”, apoi b-dul Elișabeta, calea Victoriei, str. Carol și calea Șerban-Vodă.

La înmormântare au luat parte pe lângă diferitele delegațiuni ale înaltelor noastre instituțiuni și societăți culturale și grupurile parlamentarilor ardeleni, basarabeni, bucovineni, bănățeni, fărâniști și naționaliști.

Invitare. Corpul profesoral și tinerimea dela institutul teologic și școala normală ort. rom. din Arad au onoare a invita autoritățile bisericesti, militare și civile, precum și publicul român din Arad la serbarea școlară, ce se va aranja cu ocazia aniversării adunării memorabile din Alba-Iulia, la 1 Decembrie 1919, la orele 4 p. m. în sala festivă a institutului cu următoarea programă:

1. „Imnul Regal” cor mixt.
 2. Cuvânt de deschidere rostit de P. O. Dr. Dr. Teodor Botiș, director seminarial.
 3. „Imnul unirii” de I. Băilă, decl. de dșoara L. Drăgan cl. III. normală.
 4. „Alba-Iulia” disertație de I. Țihoiu clasa IV. normală.
 5. „Erculeanu” de I. Mureșanu, pianoforte, executat de dșoara M. Crâșnic cl. IV. norm.
 6. „Trei Doamne...” de G. Coșbuc, declamație de F. Codreanu c. I. teol.
 7. „Sboar' al nopții negru flutur” de A. Bena, cântat de Șt. Bogdan c. II. teol. acompaniat la pian de dșoara M. Crâșnic.
 8. „Libertatea” disertație de F. Codreanu.
 9. „Pe-al nostru steag”, cor mixt. Corul e condus de dl prof. T. Lugojan.
- Sărbătoare națională în Bucovina.** În 11 Nov s'au făcut mari serbări în toată Bucovina. S'a serbat un an dela intrarea armatei române pe pământul udat de plăieșii lui Ștefan cel Mare. Centrul serbărilor a fost Cernăuțul, unde s'au adunat lume din toate părțile Bucovinei.

PARTEA OFICIALĂ.

2380/1919.

Circulară

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub jurisdicțiunea Consistorului ortodox român din Arad.

Onoratul Consiliu Dirigent Român, prin ordinul său N. 24438 dela 7 Noemvrie a. c. ce ni-a sosit azi, a luat demersuri pentru ca ziua de 1 Decembrie n. din fiecare an să fie ținută ca serbare școlară.

Ordinul acesta îl publicăm în cele ce urmează: „La 1 Decembrie st. n. (18 Noemvrie st. v.) se împlinește un an dela marea adunare națională din Alba-Iulia. Pentru poporul românesc din Ardeal, Bănat și părțile ungurene, această zi constituie cea mai mare sărbătoare națională, pentru că ea ni-a adus nu numai libertatea desăvârșită ci mai presus de aceasta unitatea politică cu frații noștri de pretutindeni într'un singur regat românesc. Dar însemnătatea marelui act istoric dela Alba-Iulia, se răsfărâie în chip fericit cu deosebire asupra școlii românești, deschizându-i larg porțile culturii naționale integrale, cari veacuri de-a rândul i-au fost zăvorțite de sistemul polițial al statului unguresc.

Astăzi avem școală națională, în stat național românesc.

Depinde de noi, ca această supremă cucerire izvorită din jertfa armatei, a Regelui și a poporului românesc, să fie înțeleasă în toată strălucirea ei, prin cea mai stăruitoare muncă morală și culturală a școlii românești de toate gradele.

Cel mai potrivit prilej pentru a infiltra această concepție socială fundamentală a României întregite în conștiința populară este aniversarea unirii naționale înlăptuite la Alba-Iulia.

Drept aceea, ziua de 1 Decembrie st. n. se decretază sărbătoare școlară obligată pentru școlile de toate gradele și de toate categoriile (de stat, confesionale, comunale și particulare) din teritoriul supus Consiliului Dirigent. Lecții nu se vor ține în această zi. Direcțiunile școlare vor lua măsuri pentru întocmirea programului, corăspunzător cu însemnătatea istorică a zilei. În dimineața zilei se va face serviciu religios, unde vor participa toți elevii, în frunte cu corpul didactic. După aceasta se va desfășura programul în sala festivă a școlii, care se decorează cu portrete și stegulețe naționale. În cuvântarea festivă, după un resumat al suferințelor poporului românesc, în care se va sublinia unirea dela 1600 îndeplinită de Mihai Viteazul, tot la Alba-Iulia, se va stărui asupra actului dela Alba-Iulia din 1918, care culminează în realizarea unității noastre politice și a libertății naționale pentru popoarele conlocuitoare.

În același timp se va vorbi și de actul de unire al Basarabiei din 27 Martie (în 27 Noemvrie unirea necondiționată, ca urmare a unirii Bucovinei și Ardealului) și al Bucovinei din 15 Noemvrie 1918. Așa dară în aceeași lună s'a făcut unirea tuturor țărilor desrobite, fapt care confirmă în chip strălucit unitatea de simțire și de ideal a poporului românesc. Se va arăta apoi, că România întregită are la baza ei cele două principii mari: libertatea și democrația, pe cari vrea să înlădească vecinicia Statului românesc prin muncă, dreptate și moralitate.

Școala este un factor hotărâtor în realizarea acestei opere de idealism național și umanitate binefăcătoare.

Se vor face recitări de poezii patriotice și se vor executa cântece naționale.

La serbarea școlară vor fi invitate autoritățile bisericesti, civile și militare și în special poporul dela țară.

Pe clădirile școlare se va arbora steagul național. În general veți stăruii, ca serbarea să aibă proporții cât mai imponente spre a face se între pentru totdeauna în conștiința publică măreția istorică vecinică a unirii dela Alba-Iulia.

Din partea sa, autoritatea bisericască nu are de adaus, decât îndemnul, ca acest ordin să se îndeplinească, acum și pe viitor cu toată acuratețea.

Arad, din ședința consistorială dela 12/25 Noemvrie 1919.

Consistorul ort. român din Arad.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da părerile despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Concurse.

Nr. 2335/919.

La școlile secundare din Lipova: comercialele superioare și școlile civile, una de băieți a Statului, alta r. catolică de fete, se va siste-

niza un post de profesor de religione pentru prevederea instrucțiunii religioase a tineretului nostru dela acele școli. Școala comunală de ucenici, de asemenea, amăsurat împrejurărilor, va fi atrasă la această catedră, eventual se va da spre catehizare aceluiaș profesor de religione în schimbul școlii civile r. catolice de fete.

Pentru deplinirea acestui post se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima apariție a concursului în organul oficial al diecezei, putând să competeze preoți sau cel puțin absolvenți de teologie, cari — și unii și alții — au cvalificațiune preotească de clasa primă, eventual studii teologice superioare.

Profesorul de religione, care va fi aplicat, va face parte din corpul didactic al școlii, la care va fi aranjat, având toate drepturile și datorințele împreunate cu aceea calitate. În special se pune în prospect un obligament săptămânal de 16 ore de prelegeri și o oră de exortațiune.

Beneficiul se va acorda în parte sau de tot de către statul Român, la fel cu salarul celorlalte puteri didactice dela școala respectivă, cu toate drepturile asigurate pe seama acestora. Când ar propune la mai multe școli, salarul se va computa după cea mai înaltă școală, pentru care are cvalificația. Catihetul ori profesorul de religione, până să ajungă titular sau definitiv, se va socoti ca suplinitor, asigurându-i-se toate retribuțiunile fixate pentru aceștia. Anii de serviciu, făcuți înainte în alta slujbă bisericască, chiar dacă cineva ar fi ocupat atari slujbe înainte de a se preoți, se vor computa la salar după normale, ce se vor fixa pentru aite puteri didactice de acest fel.

Cel ce va fi angajat va putea obține titlul de definitiv sau titular numai după ce se va fi stabilit pe deplin acordul necesar în aceasta materie între Biserică și Statul Român și respective după ce cel ales, prestând examenul special de profesură pentru religione, va fi fost luat la cunoștință și din partea Statului.

Ceice vor reflecta la acest post, vor avea să trimită Consistorului eparhial rugarea cuvenită, ajustată cu documentele și informațiunile următoare:

1. Autobiografia pe scurt, din care să se vadă, câți ani ar avea petentul de a cere să i-se socotească la statorirea dotației profesorale.
2. Extras de botez.
3. Testimoniu de maturitate.
4. Absolutorul teologic.
5. Testimoniu de cvalificațiune preotească.
6. Atestat (atestatele) de serviciu de până aci.
7. Concesiune dela superioritatea sa bisericască, că poate reflecta la post.

Ceice competează pot trimite și numai copii autenticate de pe documentele originale. Mai consult însă ar fi să aducă rugarea în persoană, dacă pot, spre a nu se întârzie prin transmisiune cu poșta.

Consistorul își rezervă, ca pe recurentul ce l-ar angaja, să plaseze după cum însuși va afla mai de consult.

Arad, șed. cons. din 7/20 Noemvrie 1919.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

1—3

Nr. 2379—1919.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea unui ștendiu de 252 cor. din fundațiunea „Simeon Iosif Popoviciu-Paffy”.

Îndreptățiți la acest ștendiu sunt descendenții familiei Popa din Buteni, ori membrii din familia cutărui preot de acolo, care concurent ar studia bine la vr'o școală elementară, civilă ori gimnazială din patrie.

Concurenții la acest ștendiu au să adnezeze la petițiune:

- a) extras de botez din matricula bisericască, că e născut român gr.-or., iar extrasul să fie provăzut cu clauzula parohului local, că concurentul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe.
- b) Justificarea descendenței din familia Popa sau că e fiu de preot din Buteni.
- c) Atestat de paupertate dela dirigătorul politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților și însuși recurentului. Atestatul să fie vidimat și de oficiul parohial concernent.
- d) Certificat medical despre starea sanitară de acum a recurentului.

e) Certificat de moralitate de la parohul local.
f) Testimoniu școlar despre ultimul an de studiu și indicarea locului și a școlii, unde vrea să-și continue studiile.

Recurenții la stipendiu au să-și instrueze petițiunile de concurs cu:

a) extras de botez din matricula bisericească;

b) cu toate acele documente de concurs, cari sunt indicate mai sus sub lit. c) - f).

Se observă, că ajutoarele puse în prospect prin acest concurs se vor acorda numai pentru durata anului școlar 1919-1920, și că acordarea nu învoalvă nici un angajament pentru viitor.

Arad, șed. cons. 30 Oct. (12 nov.) 1919.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□— 1-3

Pentru deplinirea stațiunii învățărești de la școala confesională gr. or. rom. din Răpsig, protopresbiteratul lenopolei se descrie concurs cu termen de 30 zile, de la prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: a.) în bani gata din casa cultului 700 cor. b.) bani de lemne 96 cor. c.) folosirea a lor 8 drepturi de pășunat 50 cor. d.) venite cantonale 20 cor. e.) locuința cu 3 odăi cuină, cămară și grădina de la locuința învățătorului (cca. 600 st. □) f.) pentru scripturistica 20 cor. g.) participarea la adunarea generală și conferința 40 cor. și întregirea de la stat. Încălzirea salei de învățământ cade în sarcina com. bis.

Venitul total de la confesiune dă suma de 866 cor. Învățătorul de mai înainte a avut de la stat toate gradațiile și adusele. Gara și poșta în loc.

Alesul va trebui să provadă cantoralul la toate serviciile dzești, să instrueze elevii în cântările bisericești și va avea să cânte cu ei la serviciile sfintei liturgii în toate Duminicile și sărbătorile.

Recursele ajustate cu toate actele necesare, adresate comitetului par. din Răpsig, se vor înainta la oficiul ppsc gr. or. rom. al lenopolei (Borosjenő) în termenul fixat, iar reflectanții vor avea să se prezinte în vre-o Duminică în sf. Biserică din Răpsig pentru a-și arăta desteritatea în cele cantonale.

Din ședința comitetului par. din Răpsig, ținută la 26 Octomvrie (8 Noemvrie) 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter, insp. de școale conf

—□— 1-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din Socodor (Szőkudvar) foastă a decedatului paroh Aureliu Varga la ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 1661/1919 se excrie concurs din oficiu cu termen de 30 zile de la prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala”.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stolele legale. 3. Congruă, pentru care însă parohia nu ia garanță. Alesul e îndatorat la suportă toate dările după beneficiul său, și a catehiză la toate școlile din comună fără drept de remunerație de la parohie. Parohia fiind de clasa primă de la recurenți se cere calificarea prescrisă în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910.

Recursele ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum, sunt a se înainta în termenul concursual protopopului concernent în Chișineu (Kisjenő) județul Arad.

Recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par. și pe lângă prealabila încuviințare a protopopului concernent, căruia însă au întâiu a-i dovedi, că întrunesc toate condițiile din concurs, iar cel din alta dieceză, că au și consimțământul Consistorului diecezan, vor avea a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Socodor spre a-și arăta desteritatea în rituale, oratorie și cântarea bis., și spre a fi cunoscut poporului.

Chișineu, la 2/15 Noemvrie 1919.

Dr. Dimitrie Barbu m. p., protopopul concernent.

—□— 2-3

Pentru îndeplinirea unui post de învățător la școala populară ort. română din Pecica-Română (județul Arad) se publică concurs, cu termen de 30 zile de la prima publicare în foaia oficială

„Biserica și Școala”, cu următoarea dotațiune anuală:

1. Salarul cerut de art. de lege XVI din 1913. În consonanță cu anii de serviciu ai alesului. 2. Relut legal pentru cort-l. 3. Stola uzată la înmormântări și alte servicii. 4. Pentru scripturistica 40 cor. 5. Pentru conferința învățărească 40 cor. 6. Pentru curatorat 200 cor. 7. Un prund (grădină) pentru legume. 8. Pentru înființarea și conducerea corului vocal bisericesc, pe cel puțin 4 voci, va primi un onorar de 500 cor. anual, pe timpul cât va satisface acestei îndatoriri impuse alesului învățător. De lemne pentru încălzit se va îngriji comuna bisericească.

Învățătorul ales va avea să îplinească următoarele îndatoriri: 1. Va cercetă regulat Sf. biserică cu elevii săi, pe cari îi va instrui să cânte răspunsurile liturgice fără altă remunerațiune. 2. Va ține o strană la cântare. 3. Va ține clasele cari i-se vor încredința din partea conducătorilor școalei. 4. Va conduce socoțile bis. cult și fund. întrucât i-se vor încredința, în care caz va primi remunerațiune separată.

Reflectanții sunt poștiți să-și înainteze în termenul indicat recursurile adresate comitetului parohial din Pecica-Română, la adresa Preaonoratului Oficiu Protopresbiteral în Arad, având să acludă următoarele documente în original: a) Extras de botez. b) Diploma de învățător. c) Atestat de apartinență. d) Atestat despre serviciul de până acum. e) Eventual atestat despre desteritatea în conducerea corului vocal.

De la recurenți să cere ca sub durata termenului concursual să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în Sf. biserică parohială din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 13/26 Octomvrie 1919. *Teodor Orga* m. p., președinte. *Petru Russu* m. p., notar.

În conțelegere cu: *Traian Vatian*, m. p., protopresbiter și inspector școlar.

—□— 2-3

În urma renunțării de bunăvoie a preotului Romul Mladin, pe parohia astfel devenită vacantă din Otlaca, prin aceasta pe baza ordinului Ven. consistor Nr. 1956/1919, se publică concurs cu termen de recurgere de 30 de zile de la prima publicare în organul „Biserica și Școala.”

Parohia e de clasa primă.

Beneficiul parohiei constă din: sesiunea parohială cu competența de pășune, birul și stolele legale.

Preotul ales va plăti dările după venitele parohiei și va catehiză elevii din o școală.

Reflectanții la aceasta parohie sunt poștiți ca recursurile ajustate cu documentele de calificatiune pentru parohii de cl. I conform concluzului sinodal Nr. 84/910 și adresate comitetului parohial să le subștearnă oficiului protopopesc din Chișineu (Kisjenő), iar dâșii cu stricta observare a §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în sfânta biserică din Otlaca spre a se arăta poporului.

Cei din alta dieceză au să dovedească protopopului tractual, că au voia P. S. Sale Dlui episcop de a recurge la aceasta parohie.

Dat din ședința com. parohial ținută la 25 Octomvrie (7 Noemvrie) 1919.

Comitetul parohial.

Cu știrea și consensul dlui protopop tractual, — din încredințare: *Gheorghiu Turicu* m. p., preot în Otlaca.

—□— 2-3

Nr. 2006/1919.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea a 3-4 stipendii vacante din fundațiunea „Teodor Pap”.

Îndreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literilor fundaționale:

a) rudeniile fundatorului,

b) tinerii români ortodocși din orașul Giula,

c) în lipsa recurenților indicați sub a) și b) urmează îndreptățirea tinerilor români din întreaga dieceza Aradului, cari cercetează școalele elementare, civile, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii, ori universități și la institute teologice.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului ortodox român din Arad,

adjustate cu următoarele documente originale ori autenticate la vr'un notar public regesc:

1. Extras de botez din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe.

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendii, au să prezinte și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire cu fundatorul.

3. Atestat de paupertate de la diregătoria politică competentă, cu date specificate și pozitive despre starea materială a părinților concurentului, precum și despre starea concurentului însuș. — Atare atestat se cere și de la rudeni.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1918/19, iar universitarii despre toate cursurile, respective semestrele ascultate, și document despre rezultatul în examenele prestate.

5. Certificat medical, de la vre-un medic oficial, despre starea sanitară a concurentului.

6. Dacă concurentul ar fi intrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut timpul respectiv și cu ce conduită?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune și aceea, că este asentat o i ba? Dacă da, de când e asentat și când are să-și facă stagiul militar? Apoi că: unde și la ce fel de școală are de gând să-și continue studiile? Dacă e student de școale medii, ce carieră are de gând să-și aleagă după terminare? De unde mai are stipendii, ori ajutor și în ce sumă?

Da asemenea să arate recurenții și adresa, la care să li-se trimită la vremea sa rezoluția consistorială.

Arad, ședința cons. de la 30 Octomvrie (12 Noemvrie) 1919.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□— 2-3

Pentru întregirea postului de învățător gr. or. rom. de la școala confesională din Buteni, se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Biserica și Școala”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani de la biserică 600 cor. 2. 330 cor. 86 fil. pentru rescumpărarea bucatelor de la comuna politică. 3. Scripturistica 20 cor. 4. Conferința 40 cor. 5. 4 stângeni lemne (2 stângeni pentru școală, 2 pentru învățător). 6. Cvarțir în edificiul școalei. 7. Stolele cantonale îndatinate. 8. Pentru conducerea corului la început 200 cor. iar întrucât alesul va presta rezultat apreciabil, remunerația se va urca până la 500 cor.

De la reflectanți se cere să știe instrui și conduce cor. Ceice doresc să reflecteze la acest post, sunt poștiți a) A-și trimitte petițiile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, respectivului comitet parohial, pe calea oficiului ppbiteral din Buteni (com. Arad.) b) A se prezenta într-o Duminică, ori într-o sărbătoare în Sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic. c) A acludă atestat de funcție și conduită de la cond. of. par. unde a servit.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, protopop.

—□— 2-3

Pentru vacantul post învățătoresc cantoral din Cavașd, protopopiatul Tinca județul Bihor, cu termen de 30 zile de la prima publicare, pe lângă următorul șalar:

1. De la comuna bisericească 600 cor. 2. 6 jugh. pământ arător prețuit în 200 cor. 3. Învățătorului 48 cor. pentru lemne, sala de învățământ o va curăți și încălzi biserică, dar cvarțirul învățătoresc învățătorului. 4. Cvarțir liber cu supraedificiile necesare. 5. Grădină de legumi îngrădită. 6. Stole cantonale 40 cor. 7. Întregire de la stat, care până aci a fost votată. 8. De la fiecare număr de casă câte 15 litre de cereale parte grâu, parte cucuruz. 9. După pământ dările publice le va plăti alesul. Doritorii să prezinte recursurile lor ajustate conform regulamentului, protopresbiterului tractual subscris, având să se prezinte în biserică pentru a se arăta.

Dat în ședința com. par. 11/24 Aug. 1919. *Aurel Rocsin* președinte *Teodor Samuilla* notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin*, protopresbiter.

—□— 3-3

Cenzurat: Dr. Gh. Costa.